

DAGSINS MEINING

Gott tiltak

Í dag setur løgmaður fiskivinnustevnuna ”North Atlantic Fish Fair” í Runavík. Hetta er aðru ferð, at tað verður skipað fyri hesum stóra og slóðbrótandi tiltakinum í Eystur-oynni. A stevnuni luttaka nógvar føroyskar og útlenskar fyritøkur og framleiðarar og farauttan íva fleiri túsund føroyingar at leggja sær leiðina framvið høllini í Runavík stevnu dagarnar.

NÚ er tað sum so ikki nakað nýtt at skipa fyri framsýningum av ymsum slag í Føroyum. Men tað nýggja við hesum tiltakinum er støðið og støddin. At fyrireikararnir hava tikið stig til eitt afturvendandi tiltak, sum fevnir um okkara høvuðsvinnur, fiskivinnu og aling og har útlendski parturin er týðandi er at fegnast um. Hetta at føroyskar og út-lenskar fyritøkur kunnu sýna fram lið um lið hefur eisini nógv at siga fyri føroysku framleiðararnar og tær fyritøkur, sum marknaðarføra ymsar vørur við tilknýti til okkara høvuðsvinnur. Hetta gevur íblástur – hetta at kappingarneytar eisini kunnu hittast í einum góðum umhvørvi umframt at føroyski brúkarin hevur atgongd til vørur og tænarstur, sum hann annars ikki er vanur við at siggja dagliga.

Fyrireikararnir siga endamálið við framsýn-ingini vera at skapa møguleikar hjá føroyskum fyritøkum við tilknýti til fiski- og alivinnuna at sýna fram sínar tænarstur fyri altjóða marknaðinum – á heimavølli. Og á henda hátt í størri mun kunna um Føroyar og tær fjøltáttaðu vit kunnu veita á hesum øki.

Áhugavert er tað eisini, at okkara nýggja flaggskip Norrøna verður partur av til-takinum. Hetta kann vónandi eisini vera við til at skapa áhuga millum føroyingar og út-lendingar at troyta teir møguleikar, sum hetta stóra ferðamannaskipið gevur. Her verður bæði hugsað um ferðafólk og farm.

Sosialurin verður eisini við á fiskivinnu-stevnuni við egnum bási.Vit halda tað hevur týðning fyri allar partar, at fjølmiðlar eru á staðnum alla tíðina og ikki bara koma fyri síðani at rýma aftur. Vit fara at gera okkara til at dekkja fiskivinnustevnuna í blaðnum og á netinum alla vikuna og vilja vit við hesum ynskja øllum eina góða fiskivinnustevnu.

Sosialurin
 Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad
finnbjorg@sosialurin.fo
Durita Simonsen durita@sosialurin.fo

VIÐMERKINGAR

Játtanir í óðum verkum

Jógvan Arge
Løgtingsmaður fyri tjóðveldisflokkinn

Jógvan Arge

Heðin Mortensen er vorðin so skrivandi, síðani hann kom aftur fr páskafrii. Sum ein av ímyndunum av kommunala hurlivasanum á Vaglinum er hann av øllum farin at slongja um seg við ákærum.

Samstundis verður roynt at draga býráðspolitikk í Havn upp í lögtingspolitikk við teimum ivasomu fylgi-um, sum tað kann fáa fyri borgararnar.

Hetta hendir m.a. í sam-bandi við eitt uppskot frá sambandsflokkinum um, at landið skal veðhalda fyri 87 milliónum krónum til at

byggja Tekniskn Skúla og partvíst Handilsskúla, ið fara at kosta landskassan-um omanfyri 100 milliónir krónur.

Afrat veðhaldinum skal landskassin einsamallur sambært uppskotinum gjalda allar hesar meir enn 100 milliónirnar sum studning til raksturin hjá somu skúlum tey komandi 25 árin.

Hækkingin í rakstrar-studninginum skal brúkast til at gjalda avdráttir og rent-ur aftur við, sum landskass-in fyrst hevur veðhildið fyri.

Tað hevur fyrr verið roynt í ólukkumát at rista breiðar álir av landskassan-um.

Vit í tjóðveldisflokkinum ásanna, at Tekniski Skúli, Handilsskúlin og fleiri mið-námsskúlar í Havn og aðra-staðni í landinum hava brúk fyri betri hólis- og arbeis-umstøðum.

Tá vit koma til tann figgjarliga partin, er okkara grundsjónarmið, at fram-tøkini skula sampakka við tann almenna iløgukarmin hjá landinum.

Vit hava eisini ta støðu og ætlan, at játtanin á figgi-

arlógini til iløgur í slíkar skúlar skal økjast munandi komandi árinu, so hvørt sum longu samtyktar iløgur í onnur mál søki hæsa av.

Verður mannagongdin, at stórir partur av iløgunum í eitt nú skúlar fer sum veðhald og studningur langt fram í tíðina uttanfyri iløgukarmin, sum ætlanin er við sambandsuppskotin-um hjá teimum báðum Jóh-an Dahl og Heðin Morten-sen, er skjótt at koyra landið aftur á ørmdar-hús.

Har ein skriðin er lopin, er onnur sum kunnugt væntandi, og fyri so hogan pris plagdi ikki at vera skilagott at handla í óðum verkum.

komi fram við síni skriv-ing, so klárt.
Eg trúgvi satt at siga ikki, at tað er flúgvarabedingin í Sonni er so keddur yvir, um so var, hevði hann fyri langari tíð síðan havt gjort vart við seg sum formaður í Sørvágs bygdasavni, tí flúgvarabedingin hevur ikki sæð so gott út, sum hann nevnur í brævinum, slett ikki, tí síðan krigslok hava teymarnir í ganga út frá henni “tað er har í banin liggur” verði karmur um órúdd av trolum, lemmum, avfresaðum asfalti v.m. Teir heggjar í nú eru slættaðir, eru ikki nattúrheggjar, men gjördir av maskinum undir seinna heinsbardaga. Annars er ikki nógv av flúgvarabedingini lagt undir, bert tveir teymar og ein partur av bakkanum, so tey søguliga virðini hava neyvnan fingi skaða av tí orsök.
Tá tú tosar um banan

limur í felagnum eri eg glaður fyri at banin er kom-in, og vón mín skal verða at nógv fólk fæða gleði av hesi breyt í framtíðini, tað verður seg riðingarfólk og onnur í vilja njóta náttúr-una óneyðuga nógv ,har er jú stórir jarðarmunur,so har hevði tú sum formaður í Sørvágs bygdasavni verði noyddur at mótmælt, og eg hevði tá verði púra samdur við tær, eisini hevði verði trubult at fingi neyðugu loyvini frá avvarandi mynd-ugleikum, um leiðu v.m.

Eg skilji slettis ikki at tú sum formaður í Sørvágs bygdasavn ferð í bløðini við hesum málið, áðrenn tú hevur tosa við avvarandi mynduleikar fyrst, men sjálvandi eru ymiskir mátar at frambæra síni sjónarmið.

Annars kann eg siga, at eg ikki eri í nevndini hjá Vága riðingarfelag, so hendan viðmerkingin er frá mær sjálvum, men sum

Hava ávísir politikarar einki lært av búskaparkreppuni ?

Kristina Háføss
Figgjarpolitiska fram-søgufólk Tjóðveldisfloksins

Kristina Háføss

leika at stýra almenna virk-seminum og føra ein bú-skaparpolitikk.. Men hesum taka allir løg-tingslimir eftir øllum at døma ikki undir við. Tí í mars mánaða legði Sam-bandflokkurin fram uppskot um at veita landskassaveit-ing til figging av yrkisút-búgvingsarkúlum í Tórshavn. Ætlanin er, at lands-kassin skal veita veðhald fyri 87 mió. kr., ið skulu nýt-ast at figgja nýggjan Tekn-iska skúla í Tórshavn.

Ikki lántøku og veðhald – tí...

Uppskotið hjá Sambands-flokkinum, ið merkir, at landið aftur fer at figgja iløgur við lántøku og harvið afturrindan eftir fleiri árum – heldur enn at rinda ’kont-ant’ - má ikki gerast veru-leiki av fleiri orsøkum:

- Sambandið millum landsins útreiðslur og virk-semið hvørvur
- Harvið hvørvur mögu-leikin fyri stýring av al-mennum iløguvirksemi, ið er eitt av høvuðs stýringsam-bodunum í almenna búskap-polititikkinum.
- Landskassin verður bundin til fastar útreiðslur til

rentur og avdráttir í eitt langt áramál. Harvið verður ikki møguligt at laga iløguút-reiðslurnar ár undan ári í mun til búskaparstöðuna og landsins inntøkur.

• Landskassin fær stórar og óneyðugar eykaútreiðslur til rentur. Hetta eru útreiðsl-ur, ið annars kunnu verða nýttar til skilagóðar iløgur. Tí tað er ikki peningur í manglar. Landið eigur í dag um 2,5 mia. kr. í tøkum pen-ingi og kann rinda allar iløg-ur kontant. Men roynt verður at býta og avmarka almenna iløguvirksemið soleiðis, at almenna virksemið ikki av-lagar virksemið og kostnað-arstöðið í landinum og so-leiðis at føroyski búskapurin ikki gerst ov ’upphitaður’.

• Somuleiðis vil eitt und-antak tá umræður lántøku fyri ein sjálvsognarstovn – í hesum forum Tekniska skúla - merkja, at eitt ovurstórt trýst kemur á alla ta polit-isku skipanina um at seta gongd á hópin av byggivirk-semi. Hetta tí tað við lántøku kann kennast ’biligt’ pr. ár – men kemur to at binda figgi-arorku í eitt langt áramál og kosta landinum eina mun-andi størri upphædd.

• Øll eiga at verða líka fyri lógini. Sleppur ein sjálvs-ognarstovnur sum t.d. Tekn-iski skúli at figgja iløgur við lántøku – ja, so eiga aðrir somuleiðis at fáa henda møguleikan. Og hetta kemur at merkja, at alt sum eitur stýring av føroyskum virk-semi og búskapi hvørvur.

Er hetta nakað, ið føroyskir

Politikarar ynskja ? Undir 1. víðgerð av málinum í Løgtinginum tók ein meiriluti - Sambandsflokkurin, Javnað-árinu verða iløgur gjordar í ellis- og røktarheim fyri um 19 mió. kr. (+19 mió. kr. frá kommununum) um árið, meðan 35-45 mió. kr. um árið fara til sjúkrahúsverkið og ein enn størri upphædd til skúlabygging.

Tá umræður skúlabygging standa Miðnámsskúlin í Vági og Sjóðepilin í Vest-manna á skránni í ár, og farið verður somuleiðis undir at fyrireika bygging av Mið-námsdepli (Tekniskur skúli, Handilsskúli og Studenta-skúli) í Tórshavn, Listaskúla á Sandoynni og útbýgging av Tekniska skúla í Klaksvík. Alt í alt verða hesar bygg-ingar mettar at kosta umleið 380 mió. kr. yvir eitt áramál. Hetta svarar til kostnaðin av einum undirsjóvartunli ella einum Suðuroyarskipi við samferðsluhavn.

Lántøka er ikki alternativ figging

Undir 1. víðgerð varð av upp-skotstillaranum m.a. tosað um, at neyðugt verður við alternativari figging. Men tað skuldi verið øllum kunnugt, at lántøka í øllum forum ikki er nakað nýtt og alternativt. Somuleiðis varð vist á, at undirsjóvartunlarnir, hava fingið møguleika at figgja virksemið yvir eitt langt áramál. Kjakað kann verða um, hvørt tað var rætt at nýta henda figgingarhátt, men undir øllum umstøðum kun-nu hesar iløgur ikki saman-liknast við eitt nú skúlabygg-ing. Undirsjóvartunlarnir vórðu stovnaðir sum partafel-øg og verða partvíst inntøku-figgjaðir umvegis bummgjöld. So er og verður ikki við skúlum, sjúkrahúsum, ellis- og røktarheimum o.l.

Raðfesta bygging inn-ans skúla-, almanna- og heilsuverk

Seinastu árinu er nógv tann størsti parturin av iløgu-karminum nýttur til tunlar, vegir, skip og samferðslu-

økið sum heild. Nú er tað al-manna-, heilsu- og útbúg-ingarøkið, ið eigur tørn. Nevnst kann, at komandi árinu verða iløgur gjordar í ellis- og røktarheim fyri um 19 mió. kr. (+19 mió. kr. frá kommununum) um árið, meðan 35-45 mió. kr. um árið fara til sjúkrahúsverkið og ein enn størri upphædd til skúlabygging.

Tá umræður skúlabygging standa Miðnámsskúlin í Vági og Sjóðepilin í Vest-manna á skránni í ár, og farið verður somuleiðis undir at fyrireika bygging av Mið-námsdepli (Tekniskur skúli, Handilsskúli og Studenta-skúli) í Tórshavn, Listaskúla á Sandoynni og útbýgging av Tekniska skúla í Klaksvík. Alt í alt verða hesar bygg-ingar mettar at kosta umleið 380 mió. kr. yvir eitt áramál. Hetta svarar til kostnaðin av einum undirsjóvartunli ella einum Suðuroyarskipi við samferðsluhavn.

Tá umræður skúlabygging standa Miðnámsskúlin í Vági og Sjóðepilin í Vest-manna á skránni í ár, og farið verður somuleiðis undir at fyrireika bygging av Mið-námsdepli (Tekniskur skúli, Handilsskúli og Studenta-skúli) í Tórshavn, Listaskúla á Sandoynni og útbýgging av Tekniska skúla í Klaksvík. Alt í alt verða hesar bygg-ingar mettar at kosta umleið 380 mió. kr. yvir eitt áramál. Hetta svarar til kostnaðin av einum undirsjóvartunli ella einum Suðuroyarskipi við samferðsluhavn.

Greitt er to, at so leingi Tjóðveldisflokkurin situr við landsins leiðslu verður hetta ikki veruleiki. Tí vit hava lært av búskaparkreppuni - ið rakti alt samfelagið so meint fyri bert fáum árum síðan - og fara at virka fyri, at tryggja vælferðarsamfel-agið eitt nú umvegis skila-góðar iløgur á almanna-, heilsu- og útbúgvingarøkin-um og umvegis tryggja og málrættaða búskaparstýring.

Grov villeiðing um skúlabygging frá andstöðuflokkunum

Hogni Hoydal,
landsstýrismaður í mentamálum